

پول خرد برای دغدغه بزرگ

کمک هزینه ۲۰۰ میلیونی برای مسکن، دغدغه معلولان را برای تأمین سرپناه برطرف نمی کند

گزارش روز

فریاد فراموش شده

ساخت ۱۴۱۹ واحد روستایی برای معلولان

در باره ساخت مسکن معلولان در روستاهای استان با معاون بازسازی و مسکن روستایی بنیاد مسکن خراسان رضوی هم کلام می شویم که طرح مشترکی را با بهزیستی اجرا می کنند. از سال ۱۳۸۴ اجرایی شده و تا به حال ۲ هزار و ۳۵۰ واحد برای مددجویان بهزیستی احداث شده است که از این تعداد، ۵۷۹ واحد برای مددجویان دارای دو عضو معلول است، ۸۴۰ واحد برای مددجویان تک معلول و ۱۱۰ واحد برای ایتم تحت پوشش. مابقی واحدها نیز به افراد کم بضاعت در حاشیه شهر تعلق دارد.

مشکل گشایی بارفع تکلیف؟

اگرچه حدود ۳۷ درصد از افراد دارای معلولیت در سه دهک پایین درآمدی قرار دارند، سیاست گذاری مسکن برای آن ها را نمی توان صرفا به مسکن برای کم درآمد ها تقلیل داد. در شرایط مطلوب، سیاست گذاری مسکن برای افراد دارای معلولیت باید در برگیرنده همه افراد باشد؛ ضمن اینکه به ابعاد دسترس پذیری سازی داخلی واحدهای مسکونی نیز توجه شود. ما فقط روایت کننده حرف ها هستیم و قضاوت با خود شما! اگرچه مسئولان استان ادعا می کنند تکالیف و اعتبارشان در حوزه مسکن معلولان، روشن و شفاف است اما به نظر شما کمک هزینه ۲۰۰ میلیون تومانی در حوزه مسکن، دردی از آن ها دوامی کند یا صرفا کاری برای رفع تکلیف بهزیستی است؟ و دیگر اینکه ساخت مسکن هایی که مناسب سازی نشده اند، همچون مجتمع «محمدیه» مشهد که بارها پیش تر درباره مشکلات آن نوشته ایم، آیا می تواند خیال آن ها را در این جاده پرپیچ و خم روزگار آسوده و راحت کند؟

۲۰۰ میلیون تومان کمک هزینه بلاعوض

اما معاون هماهنگی مؤسسات غیردولتی، مشارکت های مردمی و اشتغال بهزیستی خراسان رضوی که بر مشکلات این گروه اشراف دارد، با بیان اینکه ۱۰ هزار معلول بدون مسکن در استان حضور دارند، از تخصیص ۲۰۰ میلیون تومانی کمک هزینه بلاعوض برای خرید، ساخت و تجهیز واحدهای مسکونی خبر می دهد و می گوید: این اعتبار در سال گذشته ۱۰۰ میلیون تومان بود و امسال افزایش یافته است. غلامرضا خالدي امیدوار است در تخصیص بودجه ویژه معلولان، رقم های تعیین شده در سال های بعد از این بیشتر شود. او تأکید می کند: اعتباری که سازمان بهزیستی در نظر گرفته است، کمک هزینه ساخت مسکن است. گروه هدف ما در زمینه گرفتن تسهیلات، افرادی هستند که در سازمان بهزیستی پرونده داشته باشند؛ یعنی زنان سرپرست خانواده و کودکان و اگدا ر شده. علاوه بر این ها، معلولان و توان یابان هم بخشی از افرادی را تشکیل می دهند که می توانند از تسهیلات اختصاصی مسکن استفاده کنند اما شرطش این است که مدارکشان را به مددکاران سازمان تحویل دهند و پس از بررسی، مدارک برای تأیید به سازمان بهزیستی کشور فرستاده می شود و اعتبار به نام شخص مددجو، تعیین و همه این مراحل طبق قانون ابلاغ شده، پشت سر گذاشته می شود. به عبارت دیگر، کمک های سازمان به کسانی تعلق می گیرد که در طرح های حمایتی دولت، شرکت کرده باشند یا افراد دارای زمین که قصد ساختن آن را دارند و بخواهند از این تسهیلات استفاده کنند. خالدي ادامه می دهد: سالانه به طور میانگین به ۹۰۰ تا ۱۱۵۰ نفر در استان کمک هزینه پرداخت می شود و ۱۰۰۰ تا ۱۱۰۰ خانواده صاحب مسکن می شوند. او با اشاره به اصل ۳۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی مبنی بر اینکه «داشتن مسکن حق هر فردی است»، تأکید می کند: در رتبه بندی این نیاز، محرومان و افراد دارای معلولیت در اولویت هستند. تأمین مسکن توان یابان در اولویت های کاری سازمان است.

خالدي در حالی از برنامه ها و اقدامات بهزیستی و نیز در اولویت بودن تأمین مسکن توان یابان می گوید که صحبت های توان یابان حاکی از کمک های خرد و کم اثر در زمینه مسکن است و این افراد، ادعا می کنند امکانات ویژه آن ها، چه در حوزه دسترس پذیری درون واحدهای مسکونی و زندگی مستقل و چه در بعد اقتصادی و درآمدی، مورد توجه قرار نگرفته است. در کنار این ها، به گفته برخی معلولان، واحدهای ساخته و واگذا ر شده به این قشر، علاوه بر اینکه مناسب سازی نشده است و مصالح با کیفیتی هم ندارد، در خیلی از موارد آن ها باید حق انشعابات و... را هم پرداخت کنند. طبق گفته های کارشناسان، نداشتن مسکن حتی برای قشر متوسط، بین ۴۰ تا ۶۰ درصد هزینه آن ها در ماه را می بلعد که تحمیل این هزینه بر خانواده های دارای عضو معلول در کنار سایر هزینه های تحمیلی، چالش های جدی و اساسی را پیش روی آن ها قرار می دهد.

حمایت قانونی، روی کاغذ

بگذارید روایت را با سرک کشیدن به قانون های حمایتی از این گروه ادامه دهیم. قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، سال ۱۳۹۷ به تصویب رسید و ابلاغ هم شد تا بتواند گوشه ای از مشکلات این گروه از افراد جامعه را برطرف کند. در این قانون، سه ماده به موضوع مسکن حمایتی اختصاص داده شده است؛ یعنی مواد ۱۷ تا ۱۹. از زمان ابلاغ قانون حمایتی، شش سال می گذرد. اما معضل مسکن که جزو موضوعات اجتناب ناپذیر و ضروری برای هر گروه و طبقی از اجتماع است، برای توان یابان لاینحل مانده است. این در حالی است که طبق آمار مرکز پژوهش های مجلس، حدود ۳۷ درصد از افراد دارای معلولیت در سه دهک پایین درآمدی قرار دارند و دهک های کم درآمد هم به ترتیب در استان های خراسان رضوی، خوزستان و سیستان و بلوچستان زندگی می کنند.

۲۲۰ هزار معلول بدون مسکن در کشور

به نظر می رسد دغدغه معلولان، از نگرانی های متولیان مربوط به این حوزه هم هست که بارها در مورد آن صحبت کرده اند. رئیس سازمان بهزیستی کشور به تاگی یکی از اهداف مهم این سازمان را تأمین مسکن برای مددجویان دانسته و از وجود ۲۲۰ هزار معلول بدون مسکن در کشور خبر داده است. سید جواد حسینی گفته است: مهم ترین موضوع در تأمین مسکن معلولان و مددجویان این سازمان، جذب تسهیلات بانکی و در بر خشی شهرستان ها، تأمین زمین است که باتوجه به اولویت وزارت راه و شهرسازی برای تأمین زمین و تسهیلات برای دهک های اول تا سوم درآمدی، این مشکلات برطرف می شود.

۶۶ رقم کمک هزینه

مسکن سال گذشته

۱۰۰ میلیون تومان

بود که امسال به

۲۰۰ میلیون تومان

افزایش یافته است

قانون و مسکن معلولان

وکیل پایه یک دادگستری

و خانواده های دارای چند معلول (به صورت ارزان قیمت را از آن ها بگیرند. همچنین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است تسهیلات اعتباری ارزان قیمت با سود ترجیحی و بلندمدت مسکن اختصاص دهد. علاوه بر این، افراد دارای معلولیت از پرداخت هزینه های صدور پروانه ساختمانی، آماده سازی زمین و عوارض نوسازی معاف هستند. به این ها اضافه کنید حق انشعابات آب، برق، گاز و دفع فاضلاب منطق بالگوی مسکن را. با وجود این قانون، وضعیت مسکن معلولان در ایران همچنان با چالش هایی روبه روست. مناسب نبودن بسیاری از واحدهای

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر کرامت انسانی و برابری حقوق همه افراد، از جمله معلولان تأکید کرده است. در حال حاضر، قانون اصلی و جاری در زمینه حقوق معلولان در ایران، قانون حمایت از حقوق معلولان، مصوب اسفند سال ۱۳۹۶ است که از سال ۱۳۹۷ لازم الاجرا شده است. این قانون به طور کلی به حقوق معلولان در زمینه های مختلف از جمله مسکن، اشتغال، آموزش و توان بخشی می پردازد و بر مناسب سازی مسکن و فضاهای عمومی برای دسترسی معلولان تأکید می کند. در بخش مسکن معلولان، وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاه های مربوط مکلف اند متناسب با ارائه تسهیلات ارزان قیمت و سایر اقدامات حمایتی از سازندگان واحدهای مسکونی اعم از انبوه سازان، تعاونی ها و بخش خصوصی، تعهد لازم را برای اختصاص حداقل ۱۰ درصد واحدهای مسکونی احداثی با کیفیت و مناسب سازی شده به افراد دارای معلولیت بدون مسکن (با اولویت زوج های توان یاب

یادداشت

تبعیض علیه معلولان را در زمینه های مختلف، از جمله مسکن، ممنوع می کند. این قانون، صاحبان مسکن و ارائه دهندگان خدمات مسکن را موظف می کند اقدامات در خوری برای آن ها در نظر بگیرند. ژاپن نیز تلاش های زیادی برای بهبود وضعیت معلولان کرده است. اما ایران در زمینه اجرای قوانین و تأمین امکانات مناسب برای معلولان، به ویژه در زمینه مسکن، هنوز با چالش هایی مواجه است. با این حال، تصویب قوانین جدید، نشان از توجه بیشتر به این موضوع دارد. به هر حال حمایت از حقوق معلولان، به ویژه در زمینه مسکن، نیازمند تلاش بیشتر از جمله ارائه حمایت های مالی در کنار اجرای قوانین و نظارت است. الگوبرداری از تجربیات موفق سایر کشورها و بومی سازی آن ها، می تواند در بهبود وضعیت زندگی معلولان در ایران مؤثر باشد. ایجاد جامعه ای فراگیر که در آن همه افراد، صرف نظر از وضعیت جسمی خود، از حقوق برابر برخوردار باشند، نیازمند عزم جدی و همکاری همه بخش های جامعه است.

مسکونی موجود برای نیازهای معلولان، کمبود واحدهای مسکونی ویژه معلولان و مشکلات اقتصادی در تأمین مسکن مناسب، جزو این چالش ها هستند. برای درک بهتر وضعیت حقوق معلولان در ایران و یافتن راهکارهای مناسب، نگاهی به تجربه های سایر کشورها مفید است. سوئدی یکی از پیشروترین کشورها در زمینه حمایت از حقوق معلولان است. قوانین و سیاست های این کشور بر ادغام کامل این گروه در جامعه و فراهم کردن فرصت های برابر برای آن ها تأکید می کند. در زمینه مسکن، دولت سوئد یارانه هایی را برای آن ها در نظر گرفته است. در استرالیا، قانون،